

T.C.

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU

Tarih : 18.01.2018

İnternet Daire Başkanlığı

Sayı : 18-008

Konu : Yer Sağlayıcıları ve Veri Merkezi İşletmecilerinin yükümlülüklerinin farklılaştırılmasına yönelik Kurumunuz tarafından yürütülen mevzuat çalışması hakkında

Kurumunuz tarafından, 10 Ocak 2018 tarihinde düzenlenen, İnternet Yer Sağlayıcıları Değerlendirme Toplantısında, Kurum Başkanı Sayın Ömer Fatih SAYAN tarafından, Yer Sağlayıcıları ve Veri Merkezi İşletmecilerinin yükümlülüklerinin farklılaştırılmasına yönelik bir mevzuat çalışması yapıldığı ifade edilmiştir.

Öncelikle, böyle bir çalışma yürütüldüğü için başta Sayın Başkan olmak üzere bütün Kurum yetkililerine teşekkür ederiz. Bu hususla ilgili Kurumunuz tarafından yürütülen çalışmalarda yer almak ve derneğimiz üyeleri arasında bulunan Veri Merkezi İşletmecilerinin görüşlerini sizlere ileterek katkıda bulunmak istediğimizi belirtmek isteriz.

2015 yılında birincisini yayınladığımız TELKODER Veri Merkezi İşletmeciliği raporumuzun ikincisini yakın zamanda yayınlamış¹ bulunuyoruz. Veri Merkezi işletmeciliği alanı ile ilgili önemli ve güncel bilgiler içeren söz konusu raporlarımız sektör tarafından ilgiyle karşılanmıştır.

İkinci raporumuzun mevzuat ile ilgili bölümünde yer alan ve Kurumunuza daha önce yazılı olarak iletilmiş olan aşağıdaki önerilerimizin değerlendirilmesini dileriz. Söz konusu mevzuat

¹ <https://telkoder.org.tr/wp-content/uploads/2017/12/TELKODER-Veri-Merkezi-Raporu-Aralik2017.pdf>

çalışması aşamalarında önemli olan konuların yüz yüze paylaşılmasının daha yararlı olacağı kanaatindeyiz.

Ülkemizde, veri merkezlerinin tam anlamıyla ifade edildiği herhangi bir yasal mevzuat bulunmamaktadır. Veri Merkezlerinin 5651 sayılı kanunda bulunan, yer sağlayıcılık ifadesinin bir parçası olarak görüldüğü anlaşılmaktadır.

Mer’i mevzuatta çerçevesi çizilen yer sağlayıcılık, içerik sağlayıcılık ifadelerinin, tanımlamakta olduğu faaliyetler ile ilgili bazı teknik ve pratik imkânsızlıklar, **“Veri Merkezi İşletmecisi”** yani **“Data Center Operator”** tanımının yapılmasını zorunlu kılmaktadır. Veri Merkezlerimizin dünya standartlarında hizmetler verilebilmesi, yaşamakta oldukları ve onlar ile doğrudan ilişkilendirilemeyecek hukuka aykırılıkların önlenmesi için, **“Veri Merkezi İşletmecisi”** **tanımı 5651 sayılı kanunda yerini almalıdır.**

Bu düzenlemenin yapılmasıyla hiyerarşik sorumluluk sıralamasında ilk muhatap; içerik sağlayıcı, içerik sağlayıcıya ulaşamaması durumunda yer sağlayıcı, yer sağlayıcıya ulaşamaması durumunda da veri merkezi işletmecisi olmalıdır. Veri merkezi işletmecisini ve yer sağlayıcısını aynı tanım içerisine sıkıştırılması sonucunda, **veri merkezi işletmecisi ve yer sağlayıcısı arasındaki fark kanunda belirtilmediğinden ve mahkemelerimizce anlaşılamadığından, veri merkezi işletmecileri, yanlış hukuki ve yasal yaptırımlar ile karşı karşıya kalmakta ve aklanana kadar yıpratıcı yasal süreçlerle ve bürokratik işlemlerle uğraşmak zorunda kalmaktadırlar.**

Veri merkezi işletmecileri, sunucu çiftlikleri olarak da adlandırılan, barındırdıkları sunucularla veri depolama, yedekleme, kurtarma, veri ve ağ yönetimi gibi önemli hizmetlerin yanı sıra, internet sitelerinin yayında olması ve saklanması, e-posta ve anlık ileti gönderimi, bulut depolama ve uygulamaları hizmetleri, e-ticaret işlemleri, çevrimiçi oyun toplulukları gibi ihtiyaçların sağlanması için çatı oluşturan kuruluşlardır.

Veri merkezi işletmecisinin; *“yer sağlayıcılara güvenlik, enerji, soğutma ve erişim sürekliliği gibi belli kıstaslarla güvence altına alınmış teknik bir ortam sağlayarak, internete erişim sağlamalarına yönelik tesisleri işleten gerçek veya tüzel kişiler”* **olarak tanımlanması mümkündür.**

Veri merkezleri, yapısal olarak teknik özellik ve kapasitelerine göre dünya çapında belirlenmiş standartlara ayrılmıştır. Veri merkezi işletmecisi, sunucu, sanal sunucu veya kabin içerisinde yer alan hiç bir sayısal (dijital) materyalde söz ve yetki sahibi değildir. Bu noktada teknolojik ve yasal olarak sunucu içerisindeki içeriğe müdahale hakkı, yetkisi ve imkânı bulunmamaktadır.

Sayfa yapısı, içeriğin eklenme ve sonrasında yayınlanması tamamen içerik sağlayıcısının kontrolündedir. Birçok durumda, içerik sağlayıcı kendi geliştirdiği ara uygulamalar vasıtasıyla içerik ekler ya da çıkarır. Bu uygulamaların kaynak kodları ya da şifreleri veri merkezi işletmecisi tarafından bilinmez.

Veri merkezi işletmecisi, yer sağlayıcılarına, onlarda içerik sağlayıcılarına kullanmaları için sunucu işletim sistemi üzerinde belirli miktarlarda disk alanı tahsis eden kuruluşlardır. Bu alana yüklenen sayfalar ya da uygulamalarla içerikler yayınlanmaktadır. İçerik sağlayıcılar, içeriklerini yayınlamaları için sundukları boş alanı ya da sunucunun işletim şartlarını kendileri belirlemektedirler.

Veri merkezi işletmecisi, içerik sağlayıcısına ya da yer sağlayıcısına ait cihazlarda çalışan uygulamalara müdahale edemez. Bir içeriğin, veri merkezi işletmecisi tarafından içerik sağlayıcının kendi hazırladığı bir uygulamadan çıkartılması imkânsızdır. Veri merkezi işletmecisi ancak tüm uygulamaya erişimi engelleyebilir. Bu durum ise bahsi geçen içeriğin kaldırılmasından ziyade bütün erişimin engellenmesi anlamına gelmektedir.

Veri merkezi işletmecilerinin içeriğin yayından çıkarılması ya da erişimi engellemesi gibi işlemleri yapması teknik açıdan mümkün görünmemektedir. Şöyle ki; her sunucudan bağımsız bir şekilde toplanabilecek en pratik trafik bilgisi aktif ağ cihazları üzerinden temin edilebilir. Bu bilgi hangi IP adresine hangi IP adresinden erişildiği şeklinde olacaktır. Birçok durumda tek bir IP adresinde yüzlerce internet sitesinin barındırılıyor olması bu kayıtların netliğini yok edecektir. Daha üst katmanlarda yapılacak bir takip ise yapılan işlem açısından içinden çıkılmaz bir durum olacaktır. Her sunucuda yapılacak ayrı ayrı kayıt ise veri merkezi açısından takip edilemez bir durumdur.

Müşterilerine internet erişimi sağlamak isteyen veri merkezleri, İnternet Servis Sağlayıcı Yetkilendirmesi ya da duruma göre Altyapı İşletmeciliği Yetkilendirmesi almak zorunda kalmaktadırlar.

Asıl faaliyet alanı internet erişimi olmayan ve bunu sadece faaliyetlerinin bir yan ürünü olarak sunan veri merkezi işletmecilerinin böyle bir yetkilendirmeye tabi tutulması, hem yetkilendirme sonucu ödenen yıllık ücretlerin hesaplanış şekli nedeni ile hem de bu yetkilendirmeye sahip işletmecilerin diğer yasal yükümlülükleri nedeni ile adaletsiz bir durum oluşturmaktadır. Yeni yatırımların da engelleyici bir etki yaratmaktadır.

İnternet erişimi hizmetinin veri merkezi işletmecileri için faaliyetinin bir yan unsuru olarak görülmesi ve ayrıca bir yetkilendirmeye tabi tutulmaması, yasal düzenleme yapılırken de içeriğin bu kapsamda şekillenmesi gerektiği kanaatindeyiz.

Mevcut Kanun ve Kanunda yer verilen tanımlar, yetersiz ve karmaşıktır. Veri merkezi işletmecisi tanımının yapılması içerik çıkartma talepleri konusunda yer sağlayıcılığı ile olan ihtilafların ortadan kalkmasını sağlayacaktır. Bu bağlamda yeni bir tanımın yapılması ve ilgili mevzuatta yerini alması gerekmektedir.

Bu kapsamda, ihtiyaç duyulan mevzuat değişikliği önerisi aşağıda yer almakta olup, **koyu ve altı çizili** olanlar mevzuata eklenecek olanları, **üstü çizili** olanlar ise mevzuattan çıkarılacak olanları ifade etmektedir. 5651 sayılı “İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkındaki Kanun”un çeşitli maddelerinde yapılmasını beklediğimiz yedi adet değişiklik aşağıda sıralanmaktadır.

DEĞİŞİKLİK - 1

- Amaç ve kapsam - Madde 1 - (1)

~~Bu Kanunun amaç ve kapsamı; içerik sağlayıcı, yer sağlayıcı, erişim sağlayıcı ve toplu kullanım sağlayıcıların yükümlülük ve sorumlulukları ile internet ortamında işlenen belirli suçlarla içerik, yer ve erişim sağlayıcıları üzerinden mücadeleye ilişkin esas ve usulleri düzenlemektir.~~

- Amaç ve kapsam - Madde 1 - (1)

Bu Kanunun amaç ve kapsamı; içerik sağlayıcı, yer sağlayıcı, erişim sağlayıcı, toplu kullanım sağlayıcı ve veri merkezi işletmecilerinin yükümlülük ve sorumlulukları ile internet ortamında işlenen belirli suçlarla içerik, yer ve erişim sağlayıcıları üzerinden mücadeleye ilişkin esas ve usulleri düzenlemektir.

DEĞİŞİKLİK - 2

- Tanımlar - Madde 2 - (1)

~~m) Yer sağlayıcı: Hizmet ve içerikleri barındıran sistemleri sağlayan veya işleten gerçek veya tüzel kişileri ifade eder.~~

- Tanımlar - Madde 2 - (1)

m) **Yer sağlayıcı: İçerik sağlayıcıların, içeriklerini internet ortamında yayınlamaları için paylaşımlı veya tahsisli teknik olanak ve donanımları sağlayan gerçek veya tüzel kişileri ifade eder.**

DEĞİŞİKLİK - 3

- Tanımlar - Madde 2 - (1)

s) Veri Merkezi İşletmecisi: Yer sağlayıcılara, güvenlik, enerji, soğutma ve erişim sürekliliği gibi belli kıstaslarla güvence altına alınmış teknik bir ortam sağlayarak, internete erişim sağlamalarına yönelik tesisleri işleten gerçek veya tüzel kişileri ifade eder.

DEĞİŞİKLİK - 4

- Bilgilendirme yükümlülüğü - Madde 3 - (1)

~~İçerik, yer ve erişim sağlayıcıları, yönetmelikle belirlenen esas ve usuller çerçevesinde tanıtıcı bilgilerini kendilerine ait internet ortamında kullanıcıların ulaşabileceği şekilde ve güncel olarak bulundurmakla yükümlüdür.~~

- Bilgilendirme yükümlülüğü - Madde 3 - (1)

İçerik, yer, erişim sağlayıcıları ve veri merkezi işletmecileri yönetmelikle belirlenen esas ve usuller çerçevesinde tanıtıcı bilgilerini kendilerine ait internet ortamında kullanıcıların ulaşabileceği şekilde ve güncel olarak bulundurmakla yükümlüdür.

DEĞİŞİKLİK - 5

- Bilgilendirme yükümlülüğü - Madde 3 - (2)

~~Yukarıdaki fıkrada belirtilen yükümlülüğü yerine getirmeyen içerik, yer veya erişim sağlayıcısına Başkanlık tarafından iki bin Türk lirasından elli bin Türk lirasına kadar idarî para cezası verilir.~~

- Bilgilendirme yükümlülüğü - Madde 3 - (2)

Yukarıdaki fıkrada belirtilen yükümlülüğü yerine getirmeyen içerik, yer, erişim sağlayıcısına ve veri merkezi işletmecisine Başkanlık tarafından iki bin Türk lirasından elli bin Türk lirasına kadar idarî para cezası verilir.

DEĞİŞİKLİK - 6

- Veri merkezi işletmecisinin sorumlulukları - Madde 1 - (1)

Veri merkezi işletmecisi, hizmet sunduğu yer sağlayıcıların sistemlerinde barındırdığı içeriği kontrol etmek veya hukuka aykırı bir faaliyetin söz konusu olup olmadığını araştırmakla sorumlu değildir.

DEĞİŞİKLİK - 7

- Veri merkezi işletmecisinin sorumlulukları - Madde 2 - (2)

Veri merkezi işletmecisi, sunucu, sanal sunucu veya kabin içerisinde yer alan hiç bir dijital materyalde söz ve yetki sahibi değildir.

5651 sayılı Kanunda içerik sağlayıcı, yer sağlayıcı ve veri merkezi işletmecisinin, sorumluluk sıralamasıyla tanımlamalarının yapılması adli ve idari makamların gecikmesinde sakınca bulunan taleplerine zamanında ve doğru bir şekilde karşılık verilmesini sağlayacaktır.

5651 sayılı Kanun'da tanımlanan "yer sağlayıcısı" kavramı, veri merkezi işletmeciliğini doğru tanımlayamayan, dışarıda bırakan bir ifade olup, Kanunda veri merkezi işletmeciliğinin bağımsız olarak tanımlanarak sorumluluklarının belirlenmesini zorunlu kılmaktadır.

Saygılarımızla arz ederiz.

Rıdvan UĞURLU
Genel Sekreter

Yusuf Ata ARIAK
Yönetim Kurulu Başkanı

TELKODER
Serbest Telekomünikasyon İşletmecileri Derneği